

VOORWOORD KEES KLOMP

Het was de Amerikaanse wetenschapper Byron Williston die in een artikel in het onlinemagazine *Epilogue* een aantal jaren geleden de term ‘generatie A(ntropoceen)’ muntte. Volgens Williston zorgt deze tijd van existentiële dreiging voor een samensmelting van generatie Y en generatie Z: een supercohort van gelijkgestemde jongvolwassen millennials en de jonge centennials:

‘Most of those under the age of around forty will live lives defined by the anthropocene: by the immense challenges contained in mounting climate chaos and ecological collapse. As these twin calamities evolve, there will be no meaningful way to distinguish between the young generations... The existential crisis inherent to this transition is so dire and so unique that our usual way of demarcating generational cohorts needs revamping, and the generation experiencing it needs a new designation. Welcome Generation Anthropocene, or Gen A, to the social scene. This is no straightforward succession of one group by another. We are in the early days of an unprecedented harnessing of political and moral energies bringing together members of both Gen Y (aka Millennials) and Gen Z, and even some Gen Xers; they will likely become a single transition generation overseeing our move from the old world to a new one.’

Ik ben het eens met Willistons observatie en conclusie. In mijn werk als lector aan de businessschool van Hogeschool Rotterdam zie ik

een gestaag groeiend engagement onder studenten. Er is een steeds groter wordende groep die die ongemakkelijke, ecologische feiten kent en terdege beseft hoe slecht de wereld ervoor staat, die zich geroepen voelt hier wat aan te doen en die een aanstaande loopbaan in het bedrijfsleven daarom expliciet in dienst van wereldverbetering wil invullen. Aspirant-wereldverbeteraars.

Deze onmiskenbare ontwikkeling zorgt voor een nieuwe uitdaging in het onderwijs, want hoe leid je wereldverbeteraars op? Uit mijn onderzoek naar de contouren van nieuw businessonderwijs blijkt luid en duidelijk dat conventionele, cognitieve kennisoverdracht ernstig tekortschiet. Studenten hebben veel meer nodig dan louter informatie om in beweging te komen. In het boekje *De gelukkige activist* van Ann Sterckx en Rudy Vandamme kwam ik een interessant idee en potentieel richtinggevend antwoord tegen. Sterckx en Vandamme introduceren in het boekje de zogenaamde levensstijl-activist. Deze levensstijlactivist is iemand die activistisch is door zijn/haar levensstijl. De levensstijl van de persoon is het middel van activisme: 'Een persoon wordt een levensstijlactivist als hij in de relatie tussen individuele keuzes en het geheel een kans ziet om verantwoordelijkheid te nemen en invloed te verwerven op de ontwikkeling van dat geheel.' Volgens Sterckx en Vandamme hebben we meer mensen nodig die een betere wereld voorleven, mensen die de nieuwe, betere wereld van de toekomst al gestalte geven met hun gedrag in het heden. Levensstijlactivisten zijn een betere wereld, en dus is er geen effectievere manier om wereldverbetering te leren dan te leren van het denken en doen van levensstijlactivisten.

Marnix Geus is zo'n levensstijlactivist. Marnix Geus is wereldverbetering. En daarmee is *Het idealenboek* van onschatbare waarde. Het

is een persoonlijk verhaal over een professioneel wereldverbeteringsleven, een document waar de geëngageerde ervaringsdeskundigheid van afspat.

Lees het! Leef het!

Kees Klomp

*Lector Betekeniseconomie Hogeschool Rotterdam & Medeoprichter
THRIVE Institute*

Drouwen, juni 2022

VAN BINNEN NAAR BUITEN

Je idealen nastreven is voor mij een proces van binnen naar buiten gebleken, een cirkelende beweging van wakker worden tot leren loslaten.

De Perzische filosoof en dichter Jalal ad-Din Rumi (1207-1273) zei:

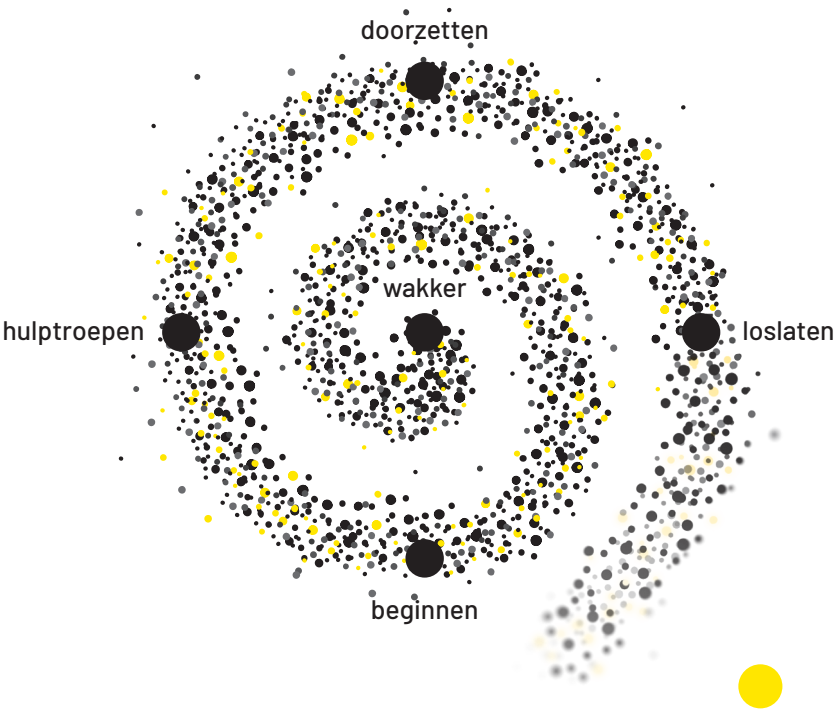
**YESTERDAY I WAS CLEVER SO I WANTED TO
CHANGE THE WORLD. TODAY I AM WISE SO I
AM CHANGING MYSELF.**

Het is een quote die me blijft bezighouden. Ik kom er achter in het boek nog op terug.

De cirkelende beweging vormt de opbouw van het boek langs vijf thema's. Ik heb de uitgever nog gevraagd of we het boek niet als bal konden drukken zodat we het rond konden lezen, maar dat bleek niet ideaal voor zijn en mijn portemonnee, noch voor jullie boekenkasten. Die zijn daar niet op gebouwd.

De beweging symboliseert het proces van de idealenreis en is tevens het symbool van het beroemde *ripple effect*. Alle stipjes staan voor alle acties, 'acts of kindness', van jou en mij en anderen die ervoor zorgen dat er beweging ontstaat. Positieve verandering. Een viraal

feest! Die stipjes worden door cynici vaak de druppels op de gloei-
ende plaat genoemd, maar zij zien het totaalplaatje niet. Wij wel,
toch?

**'THE MEANING OF
LIFE IS TO FIND
YOUR GIFT. THE
PURPOSE IS TO
GIVE IT AWAY.'**

Pablo Picasso, changemaker

EEN IDEAAL BEGIN VAN DE REIS

De hemel huilde hevig, maar de mensen vierden het leven. Zijn leven. Madiba was niet meer maar Madiba zou altijd blijven. In het hart van de natie. In het hart van de wereld. Echte helden sterven nooit.

We stonden tegen de deur gedrukt van een dampend en stampvol busje met een zingende en springende meute. Een knap, jong meisje drukte me een Mandela-vlaggetje in de hand en schreeuwde ‘*where are you guys from?*’ in mijn oor. Als enige witte mensen met blijkbaar een onmiskenbaar toeristenuiterlijk vielen we behoorlijk uit de toon. ‘Amsterdam,’ schreeuwde ik terug in haar oor. ‘*That is awesome!*’ riep zij nog enthousiaster in de veronderstelling dat wij speciaal voor de gelegenheid waren ingevlogen. Ik loog met mijn lach. Het had geen zin om het uit te leggen; het zou het magische moment verpesten. Bovendien zou ik me toch niet verstaanbaar kunnen maken.

In zekere zin waren we wel degelijk speciaal voor de gelegenheid in *south west township*. Eigenlijk hadden we al in onze huurauto richting het oosten moeten zitten, op onze zorgvuldig geplande negendaagse trip richting Krugerpark, gevolgd door een binnenlandse vlucht naar Kaapstad. De frontdeskmedewerker van het hotel had ons vanmorgen nog gewaarschuwd: het is een lange slingerweg door

de bergen vol met *potholes*, dus je kunt maar beter op tijd gaan rijden, zeker met dit hondenweer. Het kostte me dan ook enige kracht om mijn lief te overreden. Dit was toch een buitenkansje? Wie is er nou uitgerekend in Johannesburg als de *memorial service* van Nelson Mandela plaatsvindt? In aanwezigheid van meer dan honderd wereldleiders, samen in het FNB-stadion van Soweto? Ik moest en zou daarbij zijn. Of op z'n minst een poging doen. Deze man staat in het rijtje Mahatma Gandhi, Moeder Teresa en Martin Luther King. Of je een kaartje moest hebben, konden ze in ons hotel niet vertellen. We wisten zelf eigenlijk ook helemaal niks over Johannesburg omdat we sowieso niet van plan waren daar te blijven. Er was maar één manier om erachter te komen of we erbij konden zijn.

Per taxi vertrokken we vanuit het hotel richting Soweto, waar we vervolgens bij een bushalte werden afgezet omdat de chauffeur niet verder kon. Een gehalveerd busje met het dubbele aantal mensen bracht ons tot aan de voet van het stadion en daar wandelden we tot onze grote verbazing, zonder enige vorm van controle of zichtbare beveiliging, met de muziek makende menigte zo de poorten van de arena in. In de plenzende regen, maar met vlinders in de buik. Mandela is dood. Leve Mandela.

Toen we die avond in het donker met klamme handjes en na acht uur vertraging door de bergen slingerden, voelden we de adrenaline en intense voldoening nog door onze lijven gieren. Wij waren bij Madiba. En hij was bij ons. In de regen. In de muziek. In de beweging van de mensen.

INLEIDING

In het afgelopen decennium ontstond een nieuw woord voor mensen die zich inzetten voor een betere wereld: we noemen hen *change-makers*. Mandela was bijvoorbeeld zo'n changemaker. Een heel grote. Hij was aanvankelijk ook een activist, een strijder, iemand die geweld niet schuwde. We kennen hem nu vooral als het toonbeeld van vergevingsgezindheid, verzoening en liefde.

Dit boek heb ik geschreven voor iedereen die net als Mandela een changemaker is of zou willen worden, om een gelijkwaardigere en duurzamere wereld te creëren. Het zal je aanspreken als je voelt dat de tijd rijp is. Voor jou persoonlijk, maar zeker voor de wereld als geheel. Als je meer houvast zoekt, aanmoediging of gewoon inspiratie, dan is dit het ideale boek voor jou.

**THE MEANING OF LIFE
IS TO GIVE LIFE MEANING.**

Victor Frankl

Als ik het over changemakers heb, denk ik allereerst aan de mensen die vooroplopen in het aanjagen van positieve verandering. Deze mensen zijn natuurlijk van alle tijden. Alleen heten ze soms misschien wereldverbeteraars of profeten, idealisten of activisten, vrijwilligers of leiders. Je vindt ze in de gezondheidszorg en in het

onderwijs, in de politiek en in de gebedshuizen, en net zo goed in het bedrijfsleven als in de kroeg.

In feite gaat het over ons allemaal. Want bijna iedereen wil graag van betekenis zijn, op z'n minst het gevoel hebben dat het leven zin heeft. '*The meaning of life is to give life meaning*,' aldus psycholoog en concentratiekampoverlever Victor Frankl.

Mensen die in organisaties werken, weten dit ook. Je ziet het de laatste jaren zelfs in nieuwe functietitels. De *happiness officer* kwam op, want meer geluk op de werkvloer bleek niet alleen fijn voor de mensen, maar ook nog eens goed voor de resultaten. Bij sociale ondernemingen zie je de *brand activist* de kop opsteken. Die moet ervoor zorgen dat het merk of de organisatie de sociale missie blijft nastreven en zich niet laat verleiden om weer achter het grootste geld aan te rennen.

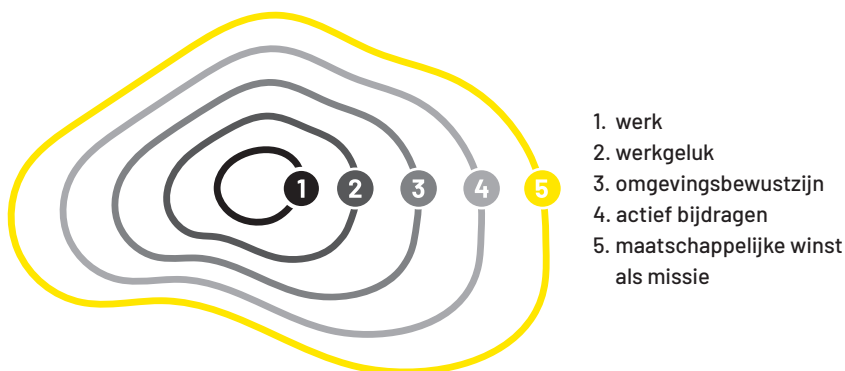
Steeds vaker gaan mensen op het werk met elkaar in gesprek over wat zij als organisatie méér zouden kunnen doen. De *sustainable development goals*, kort SDG's (zie bijlage 2), van de Verenigde Naties bieden daarbij houvast. Ook bij het zoeken naar werk worden potentiële werkgevers meer en meer langs de lat gelegd door bewuste high potentials. En die werkgevers doen er goed aan om dit heel serieus te nemen. Sommigen nemen het inmiddels zó serieus dat ze zich laten doorlichten door B Lab, een internationale club die organisaties toetst op hun bijdrage aan mens en milieu, waarna ze zich wel of niet een B Corp mogen noemen. Deze ontwikkelingen bieden hoop.

Leg de lat steeds hoger

Ik vind het niet vreemd dat steeds meer mensen de wereld willen veranderen. Want laten we eerlijk zijn, niemand komt zijn bed uit om bij te dragen aan het bruto binnenlands product. Je wilt het leuk hebben bij wat je doet. Je wilt jezelf en anderen ontwikkelen. Je wilt met wat je doet geen schade aan anderen of de wereld veroorzaken. Het liefst zou je met je werk zelfs actief willen bijdragen aan een mooiere samenleving. Toch?

Misschien droom jij ervan dat het hele bestaansrecht van jouw zijn, jouw werk, jouw leven in essentie gaat om 'goed doen'. Met *Het idealenboek* wil ik zo veel mogelijk mensen inspireren om de lat steeds hoger te leggen. Ik wil laten zien dat je in je eentje al een enorme beweging op gang kunt brengen, laat staan met een hele organisatie.

Met behulp van onderstaand model kun je zelf toetsen in welke fase je je op dit moment bevindt en waar je binnenkort wilt zijn. Hiermee kun je in gesprek gaan met je collega's, met je leidinggevende en met je klanten. En überhaupt met de mensen om je heen.

In bijlage 1, 'Raise that bar', achter in het boek, licht ik het model verder toe. Maar in essentie gaat het erom dat we naar ondernemerschap kunnen kijken puur als werk, een manier om geld te verdienen, om winst te maken. Als je de lat wat hoger legt en je daadwerkelijk om de mensen bekommert, gaat ondernemerschap over bijdragen aan werkgeluk. Maar hebben we het dan alleen over het geluk van het team of zijn we ons ook bewust van onze omgeving? Daarna volgt de vraag: hoe zouden we vanuit ons ondernemerschap actief kunnen bijdragen aan een mooiere wereld? En in de ultieme vorm is de rol van ondernemerschap primair om maatschappelijke winst te realiseren, in goed Nederlands ook wel *business as a force for good* genoemd. Dat is wat mij betreft ondernemen van en voor de toekomst.

Het idealenboek heb ik geschreven voor jou: de dromer met daadkracht, de maatschappelijk betrokken ondernemer, de leider met idealen. Maar net zo goed voor de supporters onder ons. Zonder hen ontstaat er immers geen beweging. Mensen die graag willen aanhaken maar nog niet zo goed weten hoe je dat doet. Of het nog een beetje eng vinden. Want als je jezelf een changemaker noemt, ga je staan waar de meeste mensen nog zitten. Misschien ben je nog bang dat mensen je een aansteller of een moraalridder vinden. In welke fase je je ook bevindt, met dit boek kun je jezelf stap voor stap ontwikkelen tot de changemaker die jij wilt worden.

Wat staat je te wachten als je verder leest?

Deel 1 van dit boek gaat over het feit dat steeds meer mensen wakker worden. *Woke*, heet dat tegenwoordig. Dan ben je je bewust van de misstanden en problemen in de maatschappij. Dat toegenomen bewustzijn is misschien veroorzaakt door problemen die jou zijn

overkomen, zoals een ongeluk, ziekte, verlies of een burn-out. Misschien is je groeiende bewustzijn het gevolg van de kinderen die je hebt gekregen en het feit dat je – geconfronteerd met hun toekomst – je horizon wilt verleggen. Of gewoon omdat je dondersgoed weet dat het broodnodig is dat we in actie komen.

Deel 2 gaat over het maken van een beginnetje, een eerste stapje om de wereld een beetje mooier te maken. Dat begint vaak bij het signaleren van een probleem of een ontwikkeling die jou verontroost. Hoe dichterbij dat probleem bij je hart ligt, hoe groter de kans dat het je in beweging brengt. Die beweging ontstaat pas echt als je ook daadwerkelijk gelooft dat het anders kan, dat het beter kan. En dat jij hier persoonlijk invloed op kunt uitoefenen. Dan ben je niet alleen wakker maar ook in staat om op te staan en een eerste stap te zetten.

Deel 3 gaat over de praktische uitvoering van je ideaal en dat heeft alles met meer en andere mensen te maken. Het gaat dus over het mobiliseren van hulptroepen. Idealen zijn prachtig, maar het gaat vooral om de dingen die je daadwerkelijk doet, die van invloed zijn op de community waar je deel van uitmaakt. En hoe gezonder die community wordt, des te gezonder het land waar die gemeenschap onderdeel van is. En hoe gezonder dat land zich gedraagt op het wereldtoneel, des te groter de kans op een rechtvaardige wereld. Kortom: jij kunt de wereld wel degelijk veranderen. Als je maar in actie komt en een inspiratiebron bent voor anderen, verschijnen er hulptroepen, mensen die om je heen gaan staan. Maar als mensen niet weten wat je aan het doen bent, kunnen ze je ook niet te hulp schieten. Je moet dus op de trommel durven slaan. Dat is iets anders dan op de borst. Als je die schaamte voorbij bent, sta je niet meer

alleen. Plotseling werk je samen aan een ideaal. Wat begon als jouw ideaal is nu óns ideaal.

Deel 4 gaat over de *gloomy days*. Veranderen voelt vaak niet als de makkelijke weg. Zeker als je het gevoel krijgt dat de rest nog met heel andere dingen bezig is, kun je je enorm alleen voelen. Des te belangrijker dat jij niet opgeeft. Je weet wat ze zeggen: *anything beautiful is worth hurting for*. Wanneer je de wereld wilt veranderen als zelfstandig ondernemer, betaal je daar vaak een prijs voor. Als veranderaar in een grote organisatie worden jouw kritische vragen niet door iedereen op prijs gesteld. Je voelt je soms een roepende in de woestijn. Als je verandert, krijg je met weerstand te maken. Het vergt soms heel veel van je. Een uurtje per dag mediteren is aan te raden, tenzij je extreem druk bent natuurlijk. 'Dan twee uur,' luidt de monnikengrap. Toch is dat een van de dingen die je erdoorheen helpen als het even tegenzit en je niet meer weet waarvoor je het allemaal doet. Daarom heb ik het vierde deel 'Doorzetten in donkere dagen' genoemd. En dat heeft alles te maken met oefenen in geluk.

Het vijfde en laatste deel van dit boek gaat over loslaten. Echt loslaten. Erop vertrouwen dat het leven je helpt met jouw idealen. Leven is verandering. Verandering is onderdeel van hoe de kosmos werkt. De vraag is dus hoe we hiermee omgaan, hoe we leren meebewegen met wat er allemaal is. Dat betekent overigens niet dat je zelf niks kunt doen. Je hebt elk moment een keuze hoe je dat moment invult.

In ieder hoofdstuk krijg ik hulp van een coauteur voor een diepere reflectie op de thematiek. Het zijn voor mij de mooiste stukken geworden. Wakker worden door de ogen van Halima Neffakh:

‘*The only way is in.*’ Ook onderzoeker Martijn Lampert laat zijn licht hierop schijnen, in wat we samen *data for change* hebben genoemd. Het beginnetje dat Jacqueline Way samen met haar driejarige zoon-tje maakte en dat leidde tot een internationale geef-beweging. De hulp die Alaeddin Janid wist te mobiliseren voor zijn schooltjes voor vluchtelingenkinderen. Jeena Earthiva, die de donkerste dagen uit haar leven licht wist te geven en haar idealen een stem. Letterlijk. Tot slot de kunst van het leren loslaten, met het leven leren dansen in vrijheid, schitterend verwoord door Fionnuala Herder-Wynne. Stuk voor stuk zijn het verhalen die ontroeren, herkenbaar zijn, ver-rassen en soms onze hersens zelfs doen kraken. En dan staan er nog twee voorbeelden van changemakers aan het eind van ieder hoofdstuk die zo divers zijn in hun soort dat het moeilijk is om je niet met ten minste een van hen te identificeren en te denken: dit kan ik ook! Die inspiratie hebben we te danken aan Michiel de Gooijer, oprichter van Brightvibes.

Tja, en wie ben ik dan eigenlijk en waarom zou jij mijn verhaal moeten lezen? Ik denk omdat het zo dichtbij is. Herkenbaar en toegankelijk. Ik deel het niet om mezelf op de borst te kloppen, ik gebruik het als een vehikel waar jij zo op kunt stappen, maar wel op jouw manier. Mijn verhaal is maar één weg, ik hoop dat jij je eigen weg gaat bewandelen en raad dat ook van harte aan. Mijn verhaal laat je hopelijk zien dat iedereen dit kan. Dat je niet per se een groot internationaal netwerk of een forse zak met geld hoeft te hebben bij de start. Ik ben ook maar gewoon een ondernemer uit Amsterdam die er met zijn vrouw en vier kinderen het beste van probeert te maken. Gewoon een mens die in zijn stad en daarbuiten van alles ziet gebeuren wat beter kan. Wat beter moet. Ik ben de laatste die

jou wil vertellen hoe dat moet. Ik ben gewoon ergens begonnen. En ik ben nog lang niet klaar.

**THE BEST TIME TO PLANT A TREE
WAS TWENTY YEARS AGO.
THE SECOND BEST TIME IS NOW.**

Verandering onderga je, maar kun je ook actief bewerkstelligen, gevoed door jouw visie en idealen. Waarom zou je ermee wachten als je vandaag kunt beginnen? De beste en haalbare tijd is altijd nu, zoals dit Chinese spreekwoord duidelijk maakt. Er is niets meer nodig dan een ideaal, elke dag een zetje in de goede richting, een beetje hulp hier en daar, de moed niet laten zakken en erop vertrouwen dat het hele universum samenspanst om jouw idealen in goede aarde te laten vallen.

Enjoy the ride!

HET IDEALEN BOEK

Wil jij graag van betekenis zijn, maar weet je niet hoe je je idealen kunt verwezenlijken? Deze gids wijst je de weg.

Onze planeet schreeuwt om wereldverbeteraars in alle kleuren en maten. Gelukkig staan overal in de wereld mensen op die het roer omgooien, hun werkgever aansporen om het allemaal anders te doen en desnoods hun baan opzeggen. De een beklimt de Himalaya voor een goed doel, de ander start een sociale onderneming. Heb jij ook een ideaal en kun je wel wat hulp gebruiken? Profiteer dan van alle tips en inspirerende verhalen in dit boek.

Volgens Marnix Geus is niets zo motiverend als een ideaal. Openhartig en met gevoel voor humor laat Geus in *Het idealenboek* zien dat geen enkele reis ideaal verloopt, maar als je je reis laat sturen door idealen weet je zeker dat hij mooier wordt, voor jezelf en voor anderen.

Hallo
ondernemer,
veranderaar en
wereldverbeteraar!

Marnix Geus nam in 2017 afscheid van de pr-wereld en startte The Present Movement, een brede beweging van mensen die zich hard maken voor meer medemenselijkheid en (gelijk)waardigheid. Met deze en andere initiatieven is Marnix een sleutelfiguur tussen traditionele bedrijven en sociale en duurzame

initiatieven en helpt hij mensen en bedrijven om hun idealen te verwezenlijken.

